

Домашня газета

Ціна 1 грн 50 коп.

#39(858) 27 вересня 2018 року

• Зверніть увагу
НЕ ПАЛІТЬ ЛИСТЯ!

Про те, що не варто палити опале листя, все частіше розповідають українські ЗМІ. Ми також вирішили нагадати, чим шкідливе таке спалювання.

Науково доведено, що забруднення повітря від таких багать набагато сильніше, ніж від промислових викидів та викидів автомобільного транспорту. Наприклад, тонна тліючого листя виділяє близько 30 кг оксиду вуглецю, година перебування біля багаття з опалого листя дорівнює п'ятигодинному перебуванню на автомагістралі.

Як зазначають експерти, в диму міститься безліч токсичних сполук, оскільки листя вбирає з атмосфери всі викиди. А при спалюванні листя виділяється одне з найбільш токсичних синтетичних сполук — діоксин. При згорянні однієї тонни рослинних залишків у повітря вивільняється близько 9 кг мікрочастинок диму. Разом з димом у повітря потрапляють пестициди та радіонукліди, накопичені рослинами протягом року.

Спалювання залишків зухої рослинності, листя та різноманітного сміття є причиною значного забруднення атмосферного повітря, шкідливо впливає на здоров'я людей, особливо дітей. Під час спалювання утворюються небезпечні, а часом навіть канцерогенні речовини, які можуть викликати подразнення або захворювання дихальних шляхів, очей, а також головний біль, кашель, зниження імунітету та посилення негативного перебігу хронічних хвороб. Такий дим навіть провокує онкологічні захворювання.

Дим викликає не тільки загострення старих хвороб (бронхіальна астма, алергія), але й появу нових. При спалюванні трави та листя вразливими є бронхи (альвеоли), особливо шкідливим є такий дим для дітей та вагітних жінок.

Нагадуємо, що штраф за спалювання листя згідно з «Правилами благоустрою» для фізичних осіб — від 340 до 1300 гривень, для юридичних — від 800 до 1700 гривень.

2

У йогуртах —
багато цукру

З днем Ангела!

Сьогодні іменини в Івана, завтра — Максима, Йосипа, Микити. 29 вересня з днем Ангела вітає Людмила, Віктора, 30 — Віру, Надію, Любов, Софію, 1 — Ірину, 2 — Ігоря, Олексія, Давида, 3 — Олега, Михайла.

ЧИМ НЕБЕЗПЕЧНІ
ДИТАЧІ ХОДУНЦІ?

6

3

НАЙДОРОЖЧІ
ПРОДУКТИ СВІТУ

Сезон осінніх застуд:

правила профілактики

Разом із осінню розпочинається і сезон застуд. Особливо часто зараз хворіють діти, чия імунна система не в змозі протистояти вірусам. Однак при дотриманні кількох простих речей можна легко уникнути зараження навіть під час епідемії грипу.

● Важливо

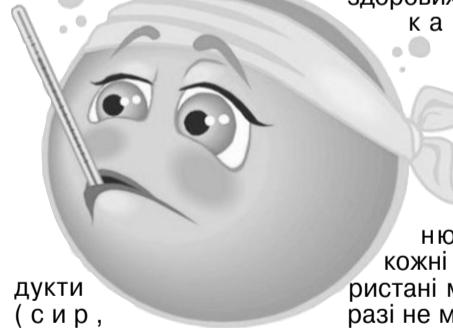
або з морською сіллю можна придбати в будь-якій аптекі. Полосітте горло підсоленою водою (1/2 чайної ложки солі на склянку води) як мінімум два рази на день або розчинами з прополісом, настоянкою календули. У період епідемії грипу перед виходом з дому змащуйте носові ходи оксоліновою маззю, бальзамами проти застуди або звичайним вazelіном.

7. Уникайте близького контакту з людьми, в яких є ознаки застуди. Уникайте місць скупчення людей. Дотримуйтесь

правила: ризик зараження різко зростає, якщо ви перебуваєте на менший від двох метрів відстані від людини, яка чхає або кашляє.

8. Дотримуйтесь здорового способу життя, що включає повноцінний сон, не менше 7–8 годин на добу, режим харчування та помірні фізичні навантаження.

9. Осінній раціон повинен бути повноцінним та різноманітним. У меню необхідно включати білкові продукти (м'ясо, рибу, яйця), молочні про-

ductи (сир, кефір), соки, свіжі овочі та фрукти, особливо жовтого або червоного кольо-

ру, які збагачені вітамінами С, А, групою В, мікроелементами — цинком, магнієм, селеном, міддю. Наприклад, середній апельсин містить денну норму вітаміну С — 60 мг, який можна замінити на один грейпфрут, одне ківі, один болгарський перець або два мандарини. При цьому 100 г чорної смородини — це 3 норми вітаміну С, А. Імбир може зупинити прояви застуди, яка вже почалася. Ризик захворіти на вірусні інфекції підвищується, як мінімум, утрічі при дефіциті вітаміну D. Джерелом цього вітаміну є печінка тріскі, яйця, риба.

10. При необхідності користуйтесь одноразовими масками, щоб захистити себе чи оточуючих від можливого зараження. Маскою повинна користуватися людина, яка доглядає за інфекційним хворим чи просто спілкується з ним. Людина, яка занедужала, повинна використовувати маску лише в тому випадку, якщо їй доведеться перебувати серед здорових людей, які маска міне захищені.

Маска ефективна тільки якщо вона прикриває рот і ніс. Маску потрібно замінювати через кожні 2 години. Використані маски ні в якому разі не можна розкладати по кишеньях чи сумках — їх потрібно одразу викидати у смітник.

● Місячний календар

27 вересня, четвер.
Повня. Місяць у Овні, Тельці (10 год 18 хв). 18/19 дні Місяця. Схід — 20 год 13 хв, захід — 9 год 03 хв.

28 серпня, п'ятниця.
Повня. Місяць у Тельці, Близнюках (16 год 27 хв). 20/21 дні Місяця. Схід — 21 год 40 хв, захід — 10 год 14 хв.

29 вересня, субота.
Повня. Місяць у Тельці, Близнюках (16 год 27 хв). 20/21 дні Місяця. Схід — 21 год 12 хв, захід — 11 год 26 хв.

30 вересня, неділя.
Повня. Місяць у Близнюках. 21/22 дні Місяця. Схід — 21 год 50 хв, захід — 12 год 37 хв.

1 жовтня, понеділок.
Повня. Місяць у Близнюках, Раку (21 год 02 хв). 22/23 дні Місяця. Схід — 22 год 36 хв, захід — 13 год 46 хв.

2 жовтня, вівторок.
Остання четверть. Місяць у Раку. 23/24 дні Місяця. Схід — 23 год 33 хв, захід — 14 год 48 хв.

3 жовтня, середа.
Остання четверть. Місяць у Раку. 24 день Місяця. Захід — 15 год 43 хв.

● Спробуйте
Морква солона

На 1 кг моркви — 1 седрій корінь хрону, 2–3 цибулини, по 1 ст. ложці солі й цукру.

Моркву ретельно помити, обчистити й нашаткувати, цибулю очистити й дрібно нарізати, хрін обчистити й натерті. Все перемішати, додати сіль, цукор.

Укладти у фаянсовий горщик, зверху — гніт.

Падалицу — на компост

виконують роль дренажу. Важливо пам'ятати, що кожний шар відходів має бути 30–50 см, потім шар землі 5–10 см, потім знову інградієнти. У компост закладають гній, пташинину послід, траву, сирі овочеві і фруктові відходи, солому, листя, тирсу, папір. Чим більше різних видів органічних відходів, тим вища якість готового компосту.

Погода на тиждень

За даними мережі Інтернет

Температура	Опади	Вітер, м/с	Тривалість дня
четвер, 27 вересня	+6 / +14	без опадів	зх., 6 11.55
п'ятниця, 28 вересня	+8 / +19	ясно	зх., 3 11.51
субота, 29 вересня	+9 / +11	можливий дощ	зм. напр., 3 11.48
неділя, 30 вересня	+5 / +13	без опадів	півд.-сх., 2 11.44
понеділок, 1 жовтня	+5 / +18	ясно	зм. напр., 2 11.41
вівторок, 2 жовтня	+8 / +16	без опадів	зм. напр., 2 11.37
середа, 3 жовтня	+7 / +11	без опадів	півн., 3 11.33

• З Божої аптеки

Чорний кмин допоможе

Про корисні властивості кмину відомо давно, адже ця спеція — одна з найдавніших приправ, що існують в світі. Насіння кмину було виявлено археологами ще в давньо-єгипетських гробницях, у Стародавній Індії кмин використовували для приготування мила, середньовічні кухні Європи рідко обходилися без застосування цієї спеції. У народній медицині давно застосовують насіння чорного кмину, яке жують нащесерце, заварюють, роблять настоянки.

Зміцнення імунітету. Половину чайної ложки натурального меду змішати з однією чайною ложкою меленого насіння кмину. Вживати протягом місяця щодня по 2 рази після їжі.

Здуття, метеоризм. Склянкою окропу залити 1 ст. л. насіння. На відній бані тримати 7 хвилин, потім дати настояти сів години. Вживати по половині склянки 2 рази на день перед їжею. Курс лікування — один місяць.

Збільшення грудного молока. Окропом (300 мл) залити 1 ч. л. насіння кмину, дати настояти. Випити протягом доби за 4 прийоми.

Якщо подрібнити насіння в **борошно**, то рослина і в цьому вигляді не втрачає лікувальних властивостей. Застосування порошку чорного меленого насіння корисно при будь-яких хворобах статевих органів. Борошно вживають і в якості профілактики виникнення патологій органів дихання, травної системи, сечовідніх шляхів. Застосувати подрібнений в порошок чорний кмин слід за інструкцією: у 100 мл підігрітої (злегка) води потрібно розчинити по 1 ч. л. борошна та меду. Нагір необхідно випивати 2 рази на добу за 30 хвилин до їди.

При регулярному вживанні **олія кмину** зміцнює і відновлює імунітет. Це особливо актуально восени і взимку, коли лютиють інфекційні захворювання та застуди. Олія кмину сприяє нормалізації обміну речовин, стимулює синтез кісткового мозку. Засіб добре допомагає при виснаженні та перевтомі. Олію чорного кмину рекомендують вживати всередину для відновлення при хворобах печінки, захворюваннях шлунка, під час лікування простатиту.

Увага! Перед тим як скористатися будь-яким рецептом, обов'язково порадьтеся з лікарем!

ПРИЧИНИ ТА СИМПТОМИ

Грудний радикуліт зустрічається рідше за інші. Обумовлено це тим, що грудний відділ хребта отримує порівняно невеликі навантаження при фізичній роботі. Тому часто причиною захворювання є не фізичне перенапруження.

Зашемлення нервових закінчень можуть викликати різні причини. Проблема може виникнути в результаті механічного здавлювання, викликаного деформацією хребців або травми. Такий стан може бути спровоковано запальним процесом у тканинах, що оточують нервовий корінець, або метастазами злоякісного новоутворення. До причин грудного радикуліту відносять також осстеохондроз та його ускладнення; травми спини, отримані внаслідок тривалих фізичних навантажень; деформації і викривлення хребетного стовпа; звуження або спазм спинномозкового каналу; ураження плеври, хребців, ребер; інфекції.

Досить часто причиною розвитку грудного радикуліту стають ревматоїдний артрит і хвороба Бехтерева. А також такі фактори, як ожиріння, цукровий діабет, робота, пов'язана з перебуванням на холоді або постійним сидінням в одній позі.

До числа найбільш поширених симптомів захворювання відносяться: ріжучий характер болю в районі грудної клітки, що розповсюджується на міжреберний простір; болючість при пальпації (общупу-

Грудний радикуліт — захворювання, яке найчастіше вражає людей чоловічої статі у віці після 45 років. Воно викликається запаленням нервових корінців, пов'язаних з деструктивним процесом у грудному відділі хребта.

● На прохання читачів

ванні) остистих відростків хребців.

ТРАДИЦІЙНА МЕДИЦИНА

Лікувати грудний радикуліт можна консервативними або хірургічними методами. Консервативна методика — це використання лікарських засобів, лікувальна гімнастика, фізотерапевтичні процедури. Необхідність тієї чи іншої процедури повинен визначати тільки лікар.

Оперативне лікування показано при розвитку грижі міжхребцевого диска, запаленні сідничного нерва, а також інтенсивних постійних болях і в тих випадках, коли інші методи лікування неефективні.

Для відновлення м'язової функціональності призначається лікувальна гімнастика. Вправи розроблені таким чином, щоб зменши-

ти навантаження на хребці і зняти біль. Крім того, фізичні вправи допомагають:

- ✓ поліпшити еластичність зв'язок;
- ✓ нормалізувати кровообіг і струм лімфи;
- ✓ поліпшити обмінні процеси в тканинах;
- ✓ попередити загострення.

НАРОДНЕ ЛІКУВАННЯ

Багато людей, які страждають від радикуліту грудної клітки або шийно-грудного радикуліту, використовують для лікування методи народної медицини. І таке лікування може бути досить ефективним.

Але, щоб уникнути неприємних наслідків, таких як алергія, індивідуальна непереносимість деяких компонентів, варто обов'язково проконсульту-

ватися зі своїм лікарем.

Ось найпоширеніші заходи народної медицини.

1. У ванну з теплою водою 39—40 градусів додати терпкий хрін (застосовувати не більше 2-х тижнів).

2. При хронічному протіканні полегшуєть біль компреси з житнього тіста.

3. Візьміть шість великих головок часнику. Залийте їх літром очищеної води, поставте часник на вогонь. Доведіть його до кипіння і киг'ятіть близько однієї хвилини. Після цього вийміть головки часнику з води. Розм'якшений часник необхідно довести до кашоподібного стану. Для цього його треба потовкти у ступці. Стежте за тим, щоб вийшла однорідна консистенція без

грудок і ущільнень. Цю мазь покладіть вздовж складеного вдвічі бавовняного рушника. Поклавши компрес на болючу точку, накройте теплою ковдрою і лежіть так близько години.

4. Залийте кілограм солі літром очищеної мінеральної води, додайте в суміш дві чайних ложки горічи. Поставте суміш на слабкий вогонь, і варіть її до отримання однорідної консистенції. Після цього намажте отриману мазь на вогнище радикуліту, тобто на потрібний відділ грудей, і накрійте місце поліетиленовою фольгою. Лежіть так приблизно півгодини, після чого змийте залишки суміші теплою водою.

5. Лікування радикуліту крапивою є часто поширеною практикою в нетрадиційній медицині. Причому, процедури з крапивою бажано проводити в лазні. Розпарена шкіра грудної клітки в лазні відмінно піддається цілющому впливу речовин, які містяться в крапиві. Візьміть в баню вінник з крапиви, і поплескуйте ним розпарену шкіру грудного відділу. Це значно полегшить біль, адже крапива має протизапальний ефект.

Адже саме запальний процес у корінцях нервів є причиною радикуліту, тому терапія в лазні крапивою — це дійсно результативний спосіб зняття болю.

Пам'ятайте: помітивши у себе один з симптомів хвороби, потрібно негайно звернутися за допомогою до фахівців. Чим раніше буде діагностовано захворювання, тим простіше з ним боротися.

● Варто знати

У йогуртах — багато цукру

Більшість йогуртів містить багато цукру, і людям не варто заспокоювати себе, думаючи, що вони належать до здорових продуктів, стверджують британські дослідники.

Вони зробили такий висновок після вивчення майже 900 йогуртів, які продаються у супермаркетах Великої Британії. Дослідження показало, що органічні йогурти — одні з найбільш сповнених цукром різновидів цього продукту. Тільки натуральний і грецький йогурти можна вважати продуктами із низьким вмістом цукру.

Дитячі йогурти, як правило, містять 10,8 г на 100 г. Це еквівалент понад двох кубиків цукру, констатує дослідження.

Національна служба охорони здоров'я Великої Британії не рекомендує дітям у віці від чотирьох до шести років вживати більше 19 г цукру, або п'ять кубиків на день.

Дитячі йогурти, як правило, містять 10,8 г на 100 г. Це еквівалент понад двох кубиків цукру, констатує дослідження. Національна служба охорони здоров'я Великої Британії не рекомендує дітям у віці від чотирьох до шести років вживати більше 19 г цукру, або п'ять кубиків на день.

До продуктів із низьким вмістом цукру належать ті, які мають не більше 5 г цукру на 100 г продукту.

Як заявила провідний науковець цього дослідження Бернадетт Мур, люди здивуються, дізнавшись, скільки цукру міститься в йогурті. «Моя порада полягає в тому, щоб купувати наяву йогурт і змішувати його з власними фруктами».

Скільки цукру у йогурті?

Десертні — 16,4 г на 100 г

Органічні — 13,1 г на 100 г

Ароматизовані — 12 г на 100 г

Фруктові — 11,9 г на 100 г

Дитячі — 10,8 г на 100 г

З молочних замінників — 9,2 г на 100 г

Питні — 9,1 г на 100 г

Натуральні та грецькі — 5 г на 100 г

За матеріалами видання BBC.

Чи недезпечна позеленіла морква?

Наша читачка цікавиться, чи настільки ж недезпечна позеленіла морква та ріпчаста цибуля, як і картопля. Адже, як відомо, в останній міститься соланін.

Позеленіла картопля справді шкідлива і недезпечна для здоров'я людини. Річ у тім, що вона містить дуже токсичну речовину соланін, що і зумовлює цей непріоритет для картоплі колір. Науковці дослідили, що соланін має канцерогенні властивості. Тож у разі постійного потрапляння до організму може спричинити розвиток злоякісних процесів.

Ця отруйна речовина утворюється лише в рослинах з виду пасльонових. Окрім картоплі, до цього виду належать помідори, баклажани, перець. У помідорах міститься велика концентрація соланіну тоді, коли вони ще незрілі. Що стосується баклажанів, то в них отрута накопичується в м'якоті плодів при перезріванні.

Що ж стосується моркви та багатьох інших овочів, які в деяких місцях, зазвичай біля верхівок, змінюють свій природний колір на зелений, то вони не є токсичними. Но процес позеленіння у них жодним чином не пов'язаний із вмістом соланіну. У моркви зелений відтінок з'являється внаслідок пігментних змін (пігменти — речовини, які визначають колір рослини): під впливом сонця пігмент хромопласт (жовто-оранжевий колір) змінюється на хлоропласт (зелений колір). Ці пігменти є цілком безпечними для здоров'я людини. Тому не викидайте трішки позеленілу моркву, можете сміливо готувати з неї страви, просто відріжте позеленілу частину.

Тисячі речей необхідні здоровому, і тільки одна хворому — здоров'я! І. Вільде

СУП

200 г гарбуза, 200 г грибів, 2 картоплини, 1 помідор, корінь петрушки, цибулина, 2 ст. ложки олії, 5 склянок води, сіль, перець — за смаком, зелень.

Гриби та цибулю наріжте невеликими шматочками, подрібніть корінь петрушки, перемішайте та пасеруйте суміш на олії.

Картоплю та гарбуз, по-різані на шматочки, залийте гарячою водою та варіть 10 хвилин. Додайте овочі, порізані помідори, сіль, перець, варіть до готовності. Перед подачею додайте подрібнену зелень.

ЗАПІКАНКА

500 г гарбуза, 200 г сиру, 4 ст. ложки манної крупи, 2 яблука, 2 яйця, 100 г волоських горіхів, 50 г ізюму, 30 г вершкового масла, 3 ст. ложки цукру, 1 ст. ложка меду, сіль за смаком.

Ізюм залійте водою і залиште на 20 хвилин. Горіхи трохи підсушіть і подрібніть. Гарбуз та яблука очистіть і наріжте кубиками.

Збирайте міксером яйця з сіллю і цукром. Додайте до них манну крупу, знову збирайте і залиште на 20 хвилин, щоб манка набухла. Сир пропрітте через сито, щоб позбутися грудочок. Додайте до яєць сир та мед і знову збирайте тісто до однорідної консистенції.

Викладіть частину тіста в змащену маслом і посыпану манкою форму для випікання. Потім покладіть шар гарбуза і яблук, посыпте ізюмом та горіхами. Зверху викладіть тісто.

• Спробуйте

КРОЛИК
ІЗ СУШЕНИМИ
ГРИБАМИ

5 ніжок кролика (або 1 тушка), 1 л молока, 500 г сметани + 100 мл гарячої води (для соусу), 200 г сушених лісових грибів, 3–4 цибулини, 200 г сиру, 1 ст. л. вершкового масла, сіль, чорний мелений перець.

Кролика промити, порубати на порційні шматки, посыпти перцем і залисти молоком на добу. Потім шматочки добре обсипати борошном, щоб були сухі і обсмажити швидко до золотистої скоринки.

Гриби промити і замочити в окропі на 30 хв, промити і нарізати соломкою.

Цибулю нарізати не дуже дрібно і обсмажити в малій кількості олії. Коли зарум'яниться, додати гриби і ще 5 хв обсмажувати разом. Потім додати сіль, щоб на смак було досить солоне, поперчите. Додати вершкове масло і ще кілька хвилин тримати на вогні.

На дно форми для запікання викласти половину цибулі з грибами, на них — шматочки кролика і цибулю, що залишилася. Залити сметаною, розведену гарячою водою, накрити кришкою або фольгою.

Поставити в розігріту духовку і запікати від 2 до 3 год при температурі 200–220 градусів. Потім вийняти страву з духовки, зверху посыпти натертим на грубій терці сиром і запікати до рум'яної скоринки.

У номері газети за 13 вересня ми розповідали про користь гарбуза для здоров'я. Сьогодні поділимось кількома рецептами страв. З гарбуза готують різні страви: перші і другі, соуси, напої та навіть десерти. Його рекомендують споживати навіть у сирому вигляді.

● Смачно і корисно

Випікайте в розігріті до 180°C духовці 40 хвилин.

ГАРБУЗОВО-КУРЯЧІ КОЛЛЕТИ

400 г курячого філе, 1 яйце, 200 г гарбуза, 1 цибулина, 2 зубчики часнику, 1 ст. ложка вершкового масла, 2 ст. ложки манки, 2 ст. ложки олії, мелений коріандер за смаком, чорний мелений перець, сіль — за смаком.

Гарбуз очистіть від шкірки і насіння і натріть на великій терці. Куряче філе пропустіть через м'ясоруб-

ку разом із цибулею і часником. З'єднайте фарш і гарбуз, додайте яйце, розм'якшене вершкове масло, манку, спеції, посоліть і добре перемішайте. Залиште фарш на 20 хвилин.

Сформуйте невеликі колети і обсмажте їх на олії з двох боків до золотистої скоринки приблизно по 5 хвилин.

ОЛАДКИ

400 г гарбуза, 1 яблуко, 2 яйця, 1 склянка борошна, 0,5 склянки кефіру, 2 ст. ложки цукру, 3–4 ст. ложки олії, кориця на кінчик ножа, сіль за смаком.

Яблуко і гарбуз помийте, очистіть від шкірки і насіння. Яблуко і гарбуз натріть на крупній терці.

Змішайте яйця, цукор, сіль, корицю, кефір, додайте борошно і перемішайте. До-

дайте в тісто гарбуз, яблуко і ще раз перемішайте.

Ложкою акуратно викладайте оладки на трохи розігріту сковороду з олією. Смажте на слабкому вогні під кришкою з обох сторін до готовності 4–5 хвилин.

Зняті зі сковороди оладки помістіть на паперовий рушник, щоб прибрести зайвий жир. Подавайте гарячими зі сметаною або варенням.

ГАРБУЗ

ЗАПЕЧЕНИЙ З ГРИБАМИ

500 г гарбуза, 200 г грибів (печериць), 2 шт. листкового тіста, 5 яєць, 200 мл вершків, 20 г вершкового масла, 100 г білого сухого вина, чорний мелений перець, сіль — за смаком.

Яблуко і гарбуз помийте, очистіть від шкірки і насіння. Яблуко і гарбуз натріть на крупній терці.

Змішайте яйця, цукор, сіль, корицю, кефір, додайте борошно і перемішайте. До-

дайте в тісто гарбуз, яблуко і ще раз перемішайте.

Гриби дрібно поріжте, обсмажте в олії, додайте

спеції, влійте вино і тушкуйте на середньому вогні під кришкою до готовності. Трохи остудіть гриби. Гарбуз очистіть від насіння і шкірки, поріжте кубиками.

Залиште один жовток, інші яйця збийте з вершками. З'єднайте гриби, гарбуз і яйця, перемішайте.

Перший лист тіста викладіть у змащену олією форму для випікання, сформувавши високі бортики. Викладіть начинку і накрійте її другим листом, защепивши краї, зверху по-масливіть жовтком. Запікайте у розігрітій до 180°C духовці 40 хвилин.

КАША

300 г гарбуза, 0,5 склянки рису, 0,5 склянки молока, 30 г вершкового масла, 1,5 склянки води, 1 ч. ложка цукру, сіль за смаком.

Гарбуз помийте, почистіть від шкірки і насіння, поріжте великими кубиками. У каструлю налийте молоко і доведіть до кипіння. У кипляче молоко покладіть гарбуз і варіть на повільному вогні, періодично помішуючи, 20–30 хвилин, поки гарбуз не стане м'яким.

Промийте рис холодною водою. Залийте чистою водою і поставте на вогонь. У киплячий рис додайте сіль, цукор і варіть на повільному вогні, періодично помішуючи, 15–20 хвилин.

Готовий гарбуз перевкладіть у зварений рис, перемішайте, додайте вершкове масло і залиште на слабкому вогні на 2–3 хвилини, щоб каша з гарбуза потомилася.

● У записник

Торт
«Пташине молоко»

Для тіста: 1 склянка борошна, 3 яйця, 130 г масла, 1 склянка цукру, 1 ч. ложка соди, 3 ч. ложки какао.

Для крему: 300 г вершкового масла, 2 склянки молока, 3 ст. ложки манної крупи, 1,5 склянки цукру.

Для шоколадної глазури: 2 ч. ложки какао, 2 ст. ложки сметани, 3 ст. ложки цукру, вершкове масло.

Щоб приготувати тісто, треба розтерти розтоплене масло з цукром. Потім по одному вибити яйця, додати до суміші соду, погашену оцтом (соду можна замінити одним пакетиком розпушувача для тіста). Відтак поступово всипати просіяне борошно, вимісити і розділити тісто на дві частини. До однієї з них додати 3 чайних ложки какао.

Тісто розкачати і спекти два коржі при температурі 180 градусів. Охолодити їх і розрізати кожний з них цупкою ниткою на дві частини. Тепер у вас є 4 коржі: 2 коричневих і 2 білих.

Для приготування крему вершкове масло треба розтерти з цукровою пудрою. На молоці зварити манну кашу так, щоб не було грудочок. Охолодити її. Лимон розрізати, вибрати кісточки і разом зі шкіркою подрібнити у блендері. Якщо блендер немає, можна потерти на дрібній терці.

До охолодженої манної каші додати лимон, а також частинами масло з цукром. Крем збити вручну або міксером і поставити в холодильник на 20 хв. Цим кремом змасти коржі почергово: темний, світлий, темний, світлий. Верх і боки торта залити теплим шоколадом, приготовленим за таким рецептом: сметану, цукор і какао перемішати і на водяній бані довести до загустіння, безперервно помішуючи. Додати шматочок масла і знову кип'ятити до загустіння.

Порада. Щоб коржі під час випікання не підгоріли, деякі джерела рекомендують насипати в духовку під форму солі, а на дно духовки поставити сковорідку або каструлю з водою.

Осінь у тарілці

СТРАВИ З ГАРБУЗА

ку разом із цибулею і часником. З'єднайте фарш і гарбуз, додайте яйце, розм'якшене вершкове масло, манку, спеції, посоліть і добре перемішайте. Залиште фарш на 20 хвилин.

Сформуйте невеликі колети і обсмажте їх на олії з двох боків до золотистої скоринки приблизно 4–5 хвилин.

Зняті зі сковороди оладки помістіть на паперовий рушник, щоб приобрести зайвий жир. Подавайте гарячими зі сметаною або варенням.

бина коштує від 300 до 500 доларів. Проте був випадок коли на аукціоні 1 кг цього делікатесу пішов з молотка майже за 35 тисяч доларів.

тисячі доларів. Проте був випадок коли на аукціоні 1 кг цього делікатесу пішов з молотка майже за 35 тисяч доларів.

МАРМУРОВЕ М'ЯСО
КОРІВ ПОРОДИ
КОБЕ ТА ВАГО

Найвища мармурівість м'яся мають спеціально виведені породи корів в Японії. Вони випасаються в природному середовищі та харчуються за спеціальною технологією. Закуповувати таке м'ясо може далеко не кожен ресторатор. Середня ціна за 1 кг мармурового м'яся Кобе та Вагю — щонайменше 500 фунтів стерлінгів.

РИБА ФУГУ

Японський смертоносний делікатес, який вимагає від шеф-кухарів філігранного приготування. Така риба

найдорожча шинка у світі це — іспанський хамон під назвою Manchade de Jabugo. Виготовляють з особливої породи свиней, що їдять виключно кору та жолуді. Термін обробки — мінімум 30–36 місяців до моменту потрапляння на ринок. Ділиться на 3 сорти в залежності від харчування свині. Найцінніший сорт — харчування лише жолудем. В Іспанії у залежності від сорту, ваги та витримки прийдеться віддати не менше 4 тисяч євро за стегно.

КАВА КОПІ-ЛЮВАК

Найдорожча кава у світі. Це результат перетравлення кавових зерен в шлунку кішки Любак, що мешкає в Південно-Східній Азії. За таку незвичну каву гурмані віддають не менше 700 доларів за кілограм.

КАРТОПЛЯ
НУРМУАТЬЕ

Найдорожчу картоплю в світі вирощують на

острівці Нурумутье, що в Атлантичному океані. Угіддя під картоплю удобрюють морськими водоростями. Кілограм такої картоплі коштує на ринку понад 500 євро.

АРГАНОВА ОЛІЯ

Мароканська арганова олія по праву може вважатися найдорожчим олійним продуктом у світі. Плоди дерева схожі на оливки. Для виготовлення одного літра цієї олії йде 30 кг плодів. На ринках за 100 мл арганової олії доведеться віддати 250 доларів США.

ОСЛЯЧИЙ СИР

У Сербії біля Белграду виготовляють рідкісний ослячий сорт сиру під назвою Pule. На ринках та ярмарках такий продукт оцінюють в 1250 американських доларів за 1 кг.

• Без хімії

**Мильний розчин
проти попелиць**

До того як з'явилися інсектициди, люди успішно боролися з попелицями та іншими шкідниками рослин. Як позбутися від попелиць на трояндах, не використовуючи хімічні препарати?

Мильний розчин — це перше, що треба спробувати. Готується він просто, але треба брати тільки господарське мило (чим темніше, тим краще).

Мило натирають на терці, заливають водою і дають розчину трохи настоятися. Коли мило розчиниться, його процідують, заливають в обприскувач і обробляють троянди.

Якщо кущів небагато, ви можете помити бутони і пагони в мильному розчині, але робити це треба обережно, так, щоб не зламати їх. Просто злегка нахиляйте і занурюйте кожен пагін і бутон у невелику ємність з мильним розчином.

• На замітку

**РІПЧАСТА ЦИБУЛЯ
НА ЗЕЛЕНЬ**

Посадковий матеріал — велика цибуля-сіянка. Кращий врожай дає велика цибуля, у якої діаметр цибулин 3—4 см, зелень з неї соковита і ніжна. Висаджувати цибулю-сіянку треба пізньою осінню, за 2 тижні до стійких заморозків.

ЦИБУЛЯ-ЧОРНУШКА

Розмножують не тільки цибулинами, але і насінням, яке має чорний колір, від чого пішла така назва. Особливості посіву під зиму полягають в тому, що немає можливості замочити насіння і відбракувати те, що не потоне (порожнє спливає). Окрім того, мінлива погода взимку часто посівів автоматично знищить, тобто насіннєвий матеріал потрібно збільшити на 15—20%. Терміни посіву — орієнтовно кінець жовтня або початок листопада, коли земля вже підмерзає. Можна посіяти і під сніг, навіть у відлигу взимку. Важливо знати, що при температурі +2—3°C насіння починає проростати (при теплій погоді через 2,5—3 тижні). Тому потрібно не допустити проростання восени, а навесні, чим раніше цибуля зійде, тим краще. Тому

Що посадити під зimu?

**На городі робота
знайдеться завжди.
Осінь — період підго-
товки ґрунту після
вивільнення ґрядок та
посіву під зimu.**

• До часу

варт проводити посіви на піднітих ґрядках (висотою 20—25 см), бо вони швидше прогріваються весняним сонцем.

Схема посіву: 18—20 см між рядами. Якщо сходи будуть густими потрібно прорідити. Глибина посіву 1,5 см.

МОРКВА

Моркву сіють навесні і під зimu. Озимий посів має ряд переваг, хоча практикується рідше — заради великих ризик загибелі насіння (проростків) через нестійку погоду. Найбільша складність — вгадати терміни посіву, щоб насіння моркви не проросло. Висівати потрібно за 1,5—2 тижні до морозів, коли земля вже

схопиться заморозками і злегка підсохне. Орієнтир — стійка температура повітря не вище 2—3°C.

Схема посіву: відстань між насінинами 2—2,5 см, між рядами — 20 см, глибина — 2—3 см.

БУРЯК

Буряк можна посіяти в листопаді, перед заморозками, однак вибір сортів дуже невеликий: в основному сіють буряки Бордо. Схема посіву: відстань між насінинами близько 10 см, між рядами — 20 см, глибина — 2—3 см. Проблема піздимового посіву моркви і буряків однакова — нестабільна погода взимку призводить до того, що овочі навесні мають погані, рідкі сходи, і їх відразу ж «заби-

вають» бур'яни. Тому варто збільшити щільність посівів мінімум на 15% і обміркувати доцільність такої роботи.

РЕДІС

А ось редіс при озимому посіві, навпаки, часто виправданий — посів на початку листопада, урожай дозріває до середини кінця квітня, якщо весна затяжна — до травня. Як у всіх інших випадках, точної дати для посіву не існує, важливо, щоб насіння не встигло прорости. Орієнтуйтесь на час, коли температура повітря становить близько 0—1°C. Якщо за прогнозом можлива відлига, потрібно поочекати.

Схема посіву: відстань між насінинами близько 3

• Варто знати

**Моркву збирають
до приморозків**

Коренеплоди моркви починають збирати, коли вони досягнуть типового для цього сорту та гібриду розміру, а нижні листки пожовтіють.

Запізнення із збиранням призводить до утворення нових листків і бокових коренів, а також до збільшення вмісту нітратів. Збирають моркву до настання приморозків.

Як за ручного, так і механізованого збирання стежать, щоб коренеплоди найменше травмувалися (морква досить чутлива до травм). Травмованість її підвищується під час падіння з висоти понад 40 см.

Багато овочівників припускають доволі поширеної помилки: перед закладанням на зберігання моркву просушують, забуваючи при цьому, що це корінь, а не видозмінене стебло, як бульби картоплі. Внаслідок підсушування коренеплоди дуже всихають, втрачають пружність, яка потім не відновлюється, і надалі погано зберігаються.

Тому збирати моркву краще в суху погоду, акуратно очищаючи її від ґрунту. Повністю очищати коренеплоди не потрібно, бо при цьому вони часто травмуються. Мити їх перед зберіганням теж не варто, оскільки це сприяє поширенню хвороб.

У день збирання коренеплоди доочищають і сортують. На зберігання закладають не пошкоджені шкідниками і не уражені хворобами, не пересохлі коренеплоди, діаметр яких становить не менше 4 см, з довжиною гілочки 1 см. Після сортування їх якомога швидше охолоджують до температури 0°C. Чим швидше це зробити, тим краще будуть зберігатися коренеплоди надалі.

см, між рядами — 10—15 см, глибина — 2—3 см.

ПЕТРУШКА ЛИСТКОВА

На зimu насіння петрушки листкової сіють у жовтні—листопаді під заморозки. Хоча рослина досить холодостійка (проростає при +2—13°C, а сходи можуть протриматися, поки не похолоднішає до -7—9°C), все ж потрібно посіяти в такий час, щоб насіння проросло тільки на весні. До речі, петрушка, висіяна навесні, сходить дуже довго, росте повільно, тому озимий посів прискорює терміни отримання свіжої зелені.

Схема посіву: відстань між насінинами — 2—3 см, між рядами — 15 см, глибина — близько 1,5 см.

**ЛИСТОВІ САЛАТИ,
КАЧАННІ І КРЕС-САЛАТИ**

Салати і навесні проростають добре, але деякі садівники і цю культуру сіють під зimu. Сроки посіву: кінець жовтня — початок листопада, або пізніше, якщо затяжна осінь. Годяться середньостиглі і пізньостиглі сорти: Крупнокачаний, Смарагдовий, Берлінський жовтий.

Схема посіву: відстань між рядами близько 20 см, глибина — 1—2 см. Сіяти потрібно суцільно лінією, при появі сходів прорідити.

Малину в сад

Під час садіння коріння занурюють у розчин на основі коров'яку з глиною, опускають в борозну і акуратно присипають ґрунтом, періодично струшуєчи паростки, щоб ґрунт рівномірно пристав до коріння. Далі рослини потрібно добре полити, а ґрунт навколо них ущільнити і замульчувати.

Багато хто вважає, що правильне садіння малини траншейним способом передбачає ще й особливі розташування борозен, які повинні бути спрямовані з північного сходу на південний захід або з півночі на південь. Це забезпечить в ранкові та денні години більший вплив сонячних променів.

Ямковий, або кущовий способ посадки. Разом з тим садіння ремонтантної малини восени вважається більш ефективним, якщо його здійснювати ямковим, або кущовим, способом. Як і траншеї, ями заготовлюють завчасно. Зазвичай їх роблять до 60 см в діаметрі і глибиною до 40 см. Міжряддя залишають не менше 1,5 метра, а відстань між самими кущами — 0,7—1 м. Дно ям заповнюють добривом або верхнім роздрочним шаром ґрунту, який при посадці розпушують. Висаджують акуратно, з ущільненням ґрунту, ряснім поливом і мульчуванням.

У разі сильного розвитку хвороби в період розпускання бруньок проводять «блакитне» обприскування 3%-ю бордоською рідинкою. Після цвітіння і після збору врожаю дерева слід обприскати 1-процентною бордоською рідинкою або 0,4%-им хлорокисом міді.

**СПОСОБИ САДІННЯ
МАЛИНИ**

Траншейний спосіб посадки. Копають траншеї глибиною в 40—45 см і ширину — 50—60 см. Рослини розміщують у траншеї на відстані близько 40 см, а проміжок між борознами — 1,5 м. Уже під час підготовки борозни в ній вносяться добрива. За наявності родючого верхнього шару ґрунту траншея заповнюється ним замість добрива, а безпосередньо при посадці можна додати ще й попіл. Правда, застосовувати його потрібно обережно, щоб в ґрунті не було високого вмісту лугу. Не можна використовувати азотні добрива, оскільки вони можуть негативно вплинути на розвиток і зміцнення рослини.

ВИБІР ДІЛЯНКИ
Малина — теплолюбний чагарник, тому для неї краще виділяти місця сонячні, захищені від вітру. Небажано садити малину поруч з картоплею, помідорами, полуницею і плодовими деревами, оскільки вони страждають від одних і тих же хвороб і шкідників. Більше підійдуть ділянки, де раніше росли овочі, агрус і смородина.

Правильна посадка малини восени вимагає ретельної підготовки ґрунту. Зазвичай за місяць—півтора до висадження обрану ділянку очищають від багаторічних бур'янів і перекопують. При перекопуванні і підготовці ям або траншеї ділянку удобрюють. Для цього на 1 квадратний метр вносять 10—30 кг перегною

Розуміння плідності праці є одним із найкращих задоволень/ Л. Вовенарт

ПОНЕДІЛОК, 1.10.2018

УА:ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Гон"
06.10 М/с "Ведмеді-сусіди"
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00,
15.00, 21.00 Новини
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброї ранку, Країно!
09.40 Т/с "Еліза"
11.25 Телепродаж
12.00 Д/ц "Смачні історії"
13.10, 14.30: РадіоДень
13.35 Енейда
14.05 Д/ц "Гордість світу"
15.15 Фольк-музик
16.20 Відкривай Україну з Суспільним
17.00 Д/с "Як працюють міста"
18.00, 00.10 Інформаційна година
19.00, 23.40 Своя земля
19.25 Д/ц "Світ дикої природи"
20.30 Пліч-о-пліч
21.25 Новини. Спорт
21.45 Д/ц "Неповторна природа"
22.45 Д/с "1000 днів для планети"

1+1

06.30, 07.10, 08.10, 09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН
09.30 "Чотири весілля"
11.00, 12.20 "Одруження наосліп"
13.20 "Міняю жінку"
15.45 "Сімейні мелодрами"
17.10 Т/с "Величне століття. Нова володарака"
19.20 "Секретні матеріали"
20.20 "Чистопис-2018"
20.30 Т/с "Школа. Недитячі ігри"
21.30, 22.25 "#ШОЮЮРИ"
23.25, 00.50 "Танці з зірками"

2+2

06.00 Мультфіلمи
07.55 Т/с "Пляжний коп"
08.50, 01.00 Т/с "Пляжний коп-2"
09.30, 18.15 "Спецкор"
10.10, 18.50 "ДжедАІ"
10.50, 01.55 Т/с "Опер за вікликом-3"
14.50 Х/ф "Андроїд-поліцейський"
16.25 Х/ф "Бунт"
19.25, 20.30 Т/с "Ментівські війни. Харків"
21.35 Т/с "Касл-7"
23.20 Х/ф "Планета акул"

TV-4

06.00, 10.00, 18.00 Т/с "Серцю не накажеш"

06.45, 09.15, 10.45 Бадьорий ранок
07.00, 15.50, 18.50, 21.25, 22.30, 00.55 Оголошення. Бюро знахідок
07.50, 18.45 Міська рада інформує
08.00 Вікно в Америку
08.30, 20.00 Єдина країна
09.00, 00.15 Час-Тайм
09.30 Справжня ціна
09.45 Про кіно
09.55, 22.35 Добре традиції
11.00, 16.10 Дитяча година
12.10 У фокусі - Європа
12.40 Євромакс
13.10, 02.30 Хіт-парад
14.00, 01.00 Х/ф "Живим"
16.00, 19.00, 22.00, 00.30 Провінційні вітості
17.00 Відкрита зона
17.30 Про нас
19.30, 21.00 Наші вітання
20.30 THEU - калейдоскоп подій
20.40 Дім книги
21.30 Погляд зблизька
22.40, 04.00 Х/ф "Іржавий алюміній"

ІСТВ

05.40, 19.20 Надзвичайні новини
06.30 Факти тижня. 100 хвилин
08.45 Факти. Ранок
09.10 Спорт
09.15 Надзвичайні новини. Підсумки
10.15 Антізомбі
11.15 Не дай себе обдурити!
12.10, 13.20 Секретний фронт. Дайджест
12.45, 15.45 Факти. День
14.15, 16.25 Х/ф "Скайлайн"
16.40 Х/ф "Скайлайн-2"
18.45, 21.10 Факти. Вечір
20.20 Прорвемось!
21.30 Т/с "Папаньки"
22.35 Свобода слова
00.50 Х/ф "Бійцівський клуб"

СТБ

05.25, 15.25 Все буде добре!
07.15 Х/ф "Висота"
09.10 Х/ф "Знак долі"
11.20 Т/с "Анатомія Грей"
13.15 Битва екстрасенсів
17.30, 22.00 Вікна-Новини
18.00 Т/с "Коли ми вдома. Нова історія"
19.55, 22.45 Хата на тата

НОВИЙ КАНАЛ

06.44, 08.39 Kids Time

06.45 М/с "Том і Джеррі-шоу"
08.40 М/ф "Том і Джеррі: Робін Гуд та Миша-Сміхотука"
09.50 X/ф "Великий Стен"
12.00 X/ф "Не гальмуй"
13.55 X/ф "Таксі-3"
15.45, 00.05 Таємний агент
17.00 Пост-шоу. Таємний агент
19.00 Ревізор
21.40 Страсти за Ревізором

«УКРАЇНА»

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Україною
07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні
09.30 Зірковий шлях
11.00, 16.10 Дитяча година
12.10 У фокусі - Європа
12.40 Євромакс
13.10, 02.30 Хіт-парад
14.00, 01.00 Х/ф "Живим"
16.00, 19.00, 22.00, 00.30 Провінційні вітості
17.00 Відкрита зона
17.30 Про нас
19.30, 21.00 Наші вітання
20.30 THEU - калейдоскоп подій
20.40 Дім книги
21.30 Погляд зблизька
22.40, 04.00 Х/ф "Іржавий алюміній"

ТТБ

07.00 "Файній ранок"
09.00 "Енейда"

09.52, 14.06, 15.42, 16.05, 18.28, 18.57, 19.20 Реклама

09.55 Анонси

13.30, 17.00, 19.00, 20.40 "Новини"

13.40, 19.22 "Тема дня"

14.09 Соціальна реклама

14.10 РадіоДень "Модуль знань"

14.50 "Світло"

15.45 "100 років мистецтва. Wise Cow"

16.08, 19.48 Д/с "Неповторна природа"

16.34, 20.14 Д/с "Таємниці підводного світу"

17.10 "Наші гроші"

17.36 Док. фільм

18.31 Д/с "Незвичайні культури"

ІНТЕР

06.05 Мультифільм

06.15, 00.00 "Слідство вели... з Л. Каневським"

07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН

09.30 "Чотири весілля"

11.00, 12.20 "Одруження наосліп"

13.20 "Міняю жінку"

15.45 "Сімейні мелодрами"

17.10 Т/с "Величне століття. Нова володарака"

18.00 Т/с "Помста природи"

19.25, 20.30 Т/с "Ментівські війни. Харків"

20.00 "Подробиці"

20.40 Т/с "Поверни мое кохання"

СТБ

07.00 "Файній ранок"

09.00 "За службовим обов'язком"

09.52, 14.06, 15.42, 16.05, 18.28, 18.57, 19.20 Реклама

09.55 Анонси

13.30, 17.00, 19.00, 20.40 "Новини"

13.40, 19.22 "Тема дня"

14.09 Соціальна реклама

14.10 РадіоДень "Модуль знань"

14.50 "Світло"

15.45 "100 років кіно. Wise Cow"

16.08, 19.48 Д/с "Неповторна природа"

16.34, 20.14 Д/с "Таємниці підводного світу"

17.10 "Складна розмова"

17.36 Док. фільм

18.31 Д/с "Незвичайні культури"

ІНТЕР

06.15, 00.00 "Слідство вели... з Л. Каневським"

07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Но-вини

07.10, 08.10, 09.20 "Ранок з Інтером"

10.00, 12.25, 20.40 Т/с "Поверни мое кохання"

13.50, 14.50, 15.45, 16.45 "Речдок"

18.00, 19.00 Ток-шоу "Стосується кожного"

20.00 "Подробиці"

20.50 Х/ф "Неприборканий"

СЕРЕДА, 3.10.2018

УА:ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Ведмеді-сусіди"
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00, 15.00, 21.00 Новини
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброї ранку, Країно!
09.40 Т/с "Еліза"
11.25 Телепродаж
12.00 Д/ц "Смачні історії"
13.10, 14.30: РадіоДень
13.35 Енейда
14.05 Д/ц "Гордість світу"
15.15 Фольк-музик
16.20 Відкривай Україну з Суспільним
17.00 Д/с "Як працюють міста"
18.00, 00.10 Інформаційна година
19.00, 23.40 Своя земля
19.25 Д/ц "Світ дикої природи"
20.30 Пліч-о-пліч
21.25 Новини. Спорт
21.45 Д/ц "Неповторна природа"
22.45 Д/с "1000 днів для планети"

1+1

06.30, 07.10, 08.10, 09.10 "Сніданок з 1+1"
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30 ТСН

09.30 "Чотири весілля"

11.00, 12.20 "Одруження наосліп"

13.20 "Міняю жінку"

15.45 "Сімейні мелодрами"

17.10 Т/с "Величне століття. Нова володарака"

18.00 Т/с "Помста природи"

19.25, 20.30 Т/с "Ментівські війни. Харків"

20.00 "Подробиці"

20.40 Т/с "Касл-7"

01.55 10 тур ЧУ з футболу "Зоря" — "Львів"

11.00, 12.25, 20.40 Т/с "Поверни мое кохання"

13.50, 14.50, 15.45, 16.45 "Речдок"

18.00, 19.00 Ток-шоу "Стосується кожного"

20.00 "Подробиці"

20.40 Х/ф "Відчайдушні домогосподарки"

17.00, 19.00 Кохання на виживання

21.00 Х/ф "Кілері"

23.00 Заробітчани

09.00 Т/с "Ранок з Україною"

07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00, 23.00 Сьогодні

09.30 Зірковий шлях

11.00 Реальні мистика

13.20, 15.30 Агенти справедливості

16.00 Історія одного злочину-3

18.00 Т/с "Доктор Ковалчук-2"

19.45 Ток-шоу "Говорить Україна"

П'ЯТНИЦЯ, 5.10.2018

UA:ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Ведмеді–сусіди"
06.30, 07.00, 08.00, 09.00, 09.25, 13.00,
15.00, 21.00 Новини
06.35, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго
ранку, Країно!
09.40 Т/с "Епіза"
11.25 Телепродаж
12.00 Д/ц "Смачні історії"
13.10, 14.30: РадіоДень
13.35 Енеїда
14.05, 23.15 Д/ц "Гордість світу"
15.20 Т/с "Галерея Вельвет"
17.00 Д/с "Як працюють міста"
18.00, 00.10 Інформаційна година
19.00 Чудова гра
19.25 Д/с "Наглядачі заповідника"
20.30 Перша шпальта
21.25 Новини. Спорт
21.45 Д/ф "Процес. Російська дер-
жава проти Олега Сенцова"
23.40 Схеми. Корупція в деталях
1+1
06.30, 07.10, 08.10, 09.10 "Сніданок
з 1+1"
07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 16.45, 19.30
TCH
09.30 "Чотири весілля"
10.55, 12.20 "Одружження наосліп"
13.00, 14.20 "Міняю жінку"
15.45 "Сімейні мелодрами"
17.10 Т/с "Величне століття. Нова
володарка"
19.20 "Секретні матеріали"
20.15 "Ліга сміху–2018"
22.20 "Ігри приколів–2018"
23.20 "Вечірній Київ"

2+2

06.00 Мультфільми
08.00, 08.55 Т/с "Пляжний коп–2"
09.35, 18.15 "Спецкор"
10.15, 18.50 "ДжедАй"
10.55, 17.20 "Загублений світ"
13.00, 01.30 Т/с "Терра Нова"
19.25 Т/с "Разом назавжди"
23.10 "Змішані єдиноборства. UFC.
№211

TV-4

06.00, 10.00, 18.00 Т/с "Серцю не
накажеш"
06.45, 10.45 Бадьорий ранок
07.00, 16.00, 19.00, 22.00, 00.30
Провінційні вісти
07.30, 15.50, 18.50, 21.25, 22.30, 00.55
Оголошення. Бюро знахідок
07.35 У фокусі – Європа
08.00 Євромакс

08.30 Смачна мандрівка
09.00, 00.15 Час–Тайм
09.15 Ранковий фітнес
09.30, 17.00 Відкрита зона
11.00, 16.10 Дитяча година
11.45 "Чарівний ключик"
12.10 "Гал–кліп"
12.40 Українські традиції
13.00, 02.30 Хіт–парад
14.00, 01.00 X/ф "Один у лісі"
17.30 ПроОбраз із Наталкою Фіціч
19.30, 21.00 Наші вітання
20.00 TНЕУ – калейдоскоп подій
20.10 Погляд зблизька
20.40 Слід
21.20 Добре традиції
21.30 Єдина країна
22.35, 04.00 X/ф "Повір мені"
ICTV

05.35 Громадянська оборона
06.30 Ранок у великомісті
08.45 Факти. Ранок

09.15, 19.20 Надзвичайні новини
10.10 Інсайдер
11.10, 13.20 X/ф "Таємничий острів"
12.45, 15.45 Факти. День
13.35 Т/с "Папаньки"

СТБ

05.45 Т/с "Коли ми вдома"
07.40 X/ф "Кардіограма кохан-
ня"

09.25 Т/с "Пізнє каяття"
17.30, 22.00 Вікна–Новини
18.00 Т/с "Коли ми вдома. Нова
історія"

20.00 Цієї міті рік потому
22.45 Ультиматум

НОВИЙ КАНАЛ

05.54, 07.49 Kids Time
05.55 М/с "Том і Джеррі–шоу"
07.50 Т/с "Друзі"
09.45, 21.40 Київ вдень та вночі
12.35 Кохання на виживання

16.30, 19.00 Топ–модель
00.30 X/ф "Із пітми"

"УКРАЇНА"

06.30, 07.10, 08.15 Ранок з Украї-
ною

07.00, 08.00, 09.00, 15.00, 19.00,
23.00 Сьогодні

09.30, 05.30 Зірковий шлях
11.00 Реальні містички

13.10, 15.30 Т/с "Одна на двох"

18.00 Т/с "Доктор Ковальчук–2"
19.45 Ток–шоу "Говорить Украї-
на"
21.00, 00.00 Т/с "Біжи не огляда-
ючись"
23.20 Слідами

ТТБ

07.00 "Файний ранок"
09.00 Т/с "Роксолана"
09.52, 14.06, 15.42, 16.05, 18.28, 18.57,
19.20 Реклама

09.55 Анонси
13.30, 17.00, 19.00, 20.40 "Нови-
ни"

13.40, 19.22 "Тема дня"
14.09 Соціальна реклама
14.10 РадіоДень "Модуль знань"
14.50 "Світло"

15.45 "100 років літератури. Wise
Cow"

16.08, 19.48 Д/с "Неповторна при-
рода"
16.34, 20.14 Д/с "Taємниці
підводного світу"

17.10 "Хемі. Корупція в деталях"
17.36 "Розсекречена історія"
18.31 Д/с "Незвичайні культури"

ІНТЕР

06.15, 22.00 "Слідство вели... з Л.
Каневським"

07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 17.40 Но-
вини

07.10, 08.10, 09.20 "Ранок з Інтером"
10.00, 12.25 Т/с "Поверни мое ко-
хання"

13.50, 14.50, 15.45, 16.45 "Речдок"
18.00 Ток–шоу "Стосується кожно-
го"

20.00 "Подробиці тижня"
23.50 X/ф "34–швидкий"

***

**Влаштувався чоловік
на роботу в пожежну ча-
стину. Через місяць зу-
стрічає друга, той запитує:**
— Ну і як працюється?
— Ти знаєш, непогано.
Зарплата пристойна,
платять вчасно, пайок,
обмундирування... Коле-
ги дуже хороші, граємо з
ними в шашки, доміно.
Але от коли пожежа, то
хоч звільняйся!

СТБ

07.00 "Українські сенсації"
08.00 "Сніданок. Вихідний"
09.00 "Лото–Забава"

09.45 М/ф "Маша і ведмідь"
10.00, 11.05, 12.05, 13.05, 14.00 "Світ
навінірт–4: В'єтнам"

15.05 X/ф "Інша жінка"
17.30 X/ф "Іван Васильович міняє
професію"

19.30 "TCH–тиждень"

21.00 "Танці з зірками"

НЕДІЛЯ, 7.10.2018

UA:ПЕРШИЙ

06.00 М/с "Ведмеді–сусіди"
06.30, 07.05, 08.05, 09.05 Доброго
ранку, Країно!

07.00, 08.00, 09.00, 21.00 Новини
09.40 X/ф "Йосип прекрасний.

Намісник фараона"

11.15 Телепродаж
11.40 Своя земля

12.10 #ВУКРАЇНІ
12.40 Перший на селі

13.10 III літні юнацькі Олімпійські
ігри–2018. Церемонія відкриття

15.00 III літні юнацькі Олімпійські
ігри–2018. Баскетбол 3х3. Гру-
повий раунд (юнаки)

16.05 Д/ц "Незвичайні культури"
16.50 III літні юнацькі Олімпійські
ігри–2018. Баскетбол 3х3. Гру-
повий раунд (юнаки/дівчата)

18.10 Д/с "BBC "Імперія"
19.15 III літні юнацькі Олімпійські
ігри–2018. Спортивні танці

1+1

06.00 TCH
07.00 "Українські сенсації"

08.00 "Сніданок. Вихідний"
09.00 "Лото–Забава"

09.45 М/ф "Маша і ведмідь"
10.00, 11.05, 12.05, 13.05, 14.00 "Світ
навінірт–4: В'єтнам"

15.05 X/ф "Інша жінка"
17.30 X/ф "Іван Васильович міняє
професію"

19.30 "TCH–тиждень"

21.00 "Танці з зірками"

2+2

06.00, 00.00 "Змішані єдиноборства.
UFC 229 "Nurmagomedov vs.
McGregor"

08.00 Мультфільми
10.00 "Він, вона та телевізор"

13.05 Т/с "Разом назавжди"
16.50 11 тур ЧУ з футболу "Дина-
мо" – "Олімпік"

19.00 X/ф "12 раундів"
21.10 X/ф "12 раундів–2: переза-
вантаження"

23.00 "Профутбол"

TV-4

06.00 X/ф "Мій Дикий Захід"
07.30, 16.30 Українські традиції

ICTV

05.25 Факти

05.50 Інсайдер

07.50 Т/с "Відділ–44"

12.45 Факти. День

13.00 Скетч–шоу "На трьох"
14.30 X/ф "Примарний вершник–2:
дух помсти"

16.15 X/ф "Шалений Макс: дорога
гніву"

18.45 Факти тижня. 100 хвилин
20.35 X/ф "Оселя зла: фінальна
битва"

22.50 X/ф "Дедпул"
00.55 X/ф "Пункт призначення–3"

СТБ

06.00 Т/с "Коли ми вдома. Нова
історія"

09.00 Все буде смачно!

09.55 Караке на майдані

10.55 Хата на тата

13.00 МастерШеф

19.00 Битва екстрасенсів

21.00 Один за всіх

22.15 X–фактор

НОВИЙ КАНАЛ

05.40, 06.50 Kids Time

05.45 М/ф "Том і Джеррі: Робін Гуд
та Миша–Сміхотунка"

ІНТЕР

06.55 М/ф "Вартові джунглів"

08.55 М/ф "Рататуй"

11.00 X/ф "Коломбіана"

13.00 X/ф "Кінгсмен: таємна служ-
ба"

15.30 X/ф "Кінгсмен: золоте
кільце"

18.30 X/ф "Шпигунка"

21.00 X/ф "Повітряна в'язниця"

УКРАЇНА

06.50 Сьогодні

07.45 Зірковий шлях

08.40 Т/с "Кров янгла"

Іноді недоречні запитання можна почути від зовсім сторонніх людей, з якими, проте, не хочеться пускати стосунки. І тим більше не хочеться задовольняти їхню цікавість. Достатньо буде ввічливо, але твердо дати їм зрозумілі, що розвивати обговорення порушеної теми ви не можете на міру. Ось як ви можете відповісти:

- ✓ Мені б не хотілося про це говорити.
- ✓ Вибачте, але це особисте.
- ✓ Довго розповідати.
- ✓ Важке запитання. Я не можу на нього так відразу відповісти.
- ✓ А що ми все про мене! Давайте краще поговоримо про вас.
- ✓ Вибачте, цього я вам сказати не можу. Сподіваюся, ви зрозумієте.

До речі, фраза «сподіваюся, ви зрозумієте» творить дива. Вона дає вашому опоненту усвідомити, що ви вважаєте його ввічливою і тактовною людиною, яка сама знає, чому ви не можете підтримати розмову на порушенні теми.

КОНКРЕТНІШІ ВІДПОВІДІ

Є люди, які навіть не здогадуються, що їхні розпитування можуть вас чимось образити. Вони очікують широї відповіді і напевно повторять своє запитання, якщо ви спробуете зам'ягти розмову. Натяками ви теж нічого не досягнете.

Наприклад, якщо ви відреагуєте на недоречне запитання зустрічним багатозначним «А чому ви пи-

Сунуть носа в чуже просо

ЯК ВВІЧЛИВО ВІДПОВІСТИ ЛЮДИНІ, ЯКА ЛІЗЕ НЕ У СВОЮ СПРАВУ?

Часом оточуючі забувають про такт і ставлять такі питання, які заводять у безвихідь свою безцеремонністю. Відповідати на них відверто немає ніякого бажання, та це й не потрібно, адже є безліч способів уникнути відповіді й незручної ситуації, залишаючись при цьому в рамках пристойності.

● Знадобиться

таєте?», будьте готові до того, що це не спрацює. Наприклад, ви можете отримати приголомшливе за своєю простотою відповідь: «Мені просто цікаво». Після

чого від вас будуть далі чекати відповіді. В такому випадку доведеться прямо сказати, що ви не хочете обговорювати цю тему. На цьому діалог може й

не завершитися, бо ваш співрозмовник абсолютно широ запитає, чому ви не хочете про це говорити. І якщо у вас є час і терпіння, то потрібно пояснити, чому ви вважаєте предмет розмови недоречним. Відповідати доведеться просто і прямо:

- ✓ Тому що це запитання ми обговорюємо тільки в колі сім'ї і більше ні з ким.
- ✓ Тому що мені непріємна ця тема.
- ✓ Тому що особисте і стосується лише мене.
- ✓ Тому що я обіцяв не розповідати про це.
- ✓ Тому що я не люблю ділитися такими речами.
- ✓ Тому що мені не хочеться.

Дуже важливо говорити це спокійним тоном. Дайте співрозмовнику зрозуміти, що ви не налаштовані вороже, але й порушувати свої кордони не дозволите. Складніше, якщо ваш

співрозмовник не просто цікавий, а навмисно прагне поставити вас у незручне становище. В цьому випадку не залишається нічого іншого, окрім як прямо сказати, що ви не будете відповідати на дане питання і ця тема не обговорюється.

ГУМОР ДОПОМОЖЕ ЗГЛАДИТИ НЕЗРУЧНУ СИТУАЦІЮ

Перша реакція на нетактність — шок і обурення. Однак той, хто поставив нетактне запитання, можливо, зробив це не для того, щоб зачепити вас або спровокувати сварку, а просто не подумавши. Найчастіше цим грішать друзі і близькі, які впевнені, що ми завжди правильно їх зрозумімо і не образимося.

Щоб уникнути конфлікту в таких ситуаціях, спробуйте пожартувати:

- ✓ Це що, допит? Я вимагаю адвоката!
- ✓ Скільки я отримую? А хіба за роботу дають не лише їжу?

- ✓ Це секрет. Ти вмієш зберігати секрети? Я теж вмію.
- ✓ Я, звичайно, можу тобі сказати, але після цього мені доведеться тебе вбити.
- ✓ Заміж коли? Сьогодні вже, напевно, не встигну. Може завтра.

Крім ухилення відповідей, жартів і важливих відповідей, є ще один варіант — не говорити нічого. Можна просто мовчи посміхнутися і дозволити питанню повиснути в повітря. Швидше за все, ваш опонент відчує незручність і сам захоче змінити тему.

● Варто знати

Поцілунки на вулиці: чи доречні?

Досить часто можна побачити на вулицях, пляжах, у розважальних місцях пари, які цілуються. Така поведінка закоханих досить часто привертає до себе погляди перехожих. Консультант з етикету Тетяна Гілевич розповіла, чи доречні поцілунки на вулиці.

МІЖ ЗАКОХАНИМИ

Експерт стверджує, що поцілунок — це досить інтимний жест, який не варто демонструвати на загал. Закохані люди не мають демонструвати свої почуття довготривалим та пристрасним поцілунком на публіці. Це моветон. «Розумію, що інколи чоловікові та жінці складно приховувати свої сильні та ніжні почуття, — зазначає Тетяна Гілевич». — Але як би там не було, варто спробувати не викликати в оточенні почуття незручності. Поцілунки, палкі дотики і тим паче сварки краще залишити доти, поки ви не опинитеся наодинці. Цим ви не тільки виявляєте пошану до оточення, але й один до одного».

«СОЦІАЛЬНІ»

Рукостискання, кивок головою, уклін — так можна вітати будь-яку людину. Щодо друзів та рідних, тут може бути доречним так званий «соціальний» поцілунок у щоку. При цьому найкраще цілувати майже не торкаючись губами щоки, цілючи повітря десь

• **Цікаво**
Королівський етикет Кейт Міддлтон

1. Вказує в запрошенні час закінчення вечірки.

Герцогиня Кембриджська запрошує гостей усно або за допомогою електронних листів. І немає нічого поганого в тому, щоб вказати в цих листах час закінчення вечірки.

2. Вітається, торкаючись щокою до щоки.

Друзів і близьких знайомих герцогиня вітає подвійним поцілунком: торкаючись спочатку правою щокою до щоки, потім лівою. На офіційних зустрічах і з незнайомими людьми Кейт вітається тільки міцним рукостисканням.

3. Завжди тримає клатч в руках.

Під час усіх заходів Кетрін тримає свою сумку двома руками. Навіть при рукостисканні вона ніколи не кладе її на стіл або на стілець поруч, тим більше не тримає під паховою. Щоб звільнити одну руку, вона просто бере сумку в іншу руку. А коли потрібно сісти, Кейт кладе сумку між спинкою і спинкою стільця, ні в якому разі не на коліна або на підлогу поруч.

4. Вкусить тричі, потім зупиниться.

Герцогиня завжди кладе прибори, спробувавши страву три рази за один підхід. Максимум чотири! А пробуючи суп, що важливо, вона зачерпає його ложкою від себе.

і голландці цінуються тричі, а американці — раз. У Великій Британії чоловіки ніколи не цінуються один з одним, а дівчата цінуються всього раз. У Німеччині як серед чоловіків, так і серед жінок прийняте стримане рукостискання, а поцілунок допустимий лише між дуже близькими людьми.

В Японії, Китаї, Кореї та інших східних країнах цінуються та й взагалі проявляти свої почуття у громадських місцях не прийнято, а вже «етицетні» поцілунки між родичами і знайомими й зовсім немислимі. Привітання тут замінюють тисячі різновидів поклонів.

А в Об'єднаних Арабських Еміратах взагалі заборонено обніматися, цілуватися в обидві щоки. Швейцарці, бельгійці

Суші, соуси, палички: східний етикет

Легенда говорить, що палички вперше використали для того, щоб дістати м'ясо з гарячого котла та не обпекти руки. Вони називались «куайцизи», тобто ті, що зроблені з бамбуку. Для когось стане відкриттям, що палички для їжі мають декілька різновидів.

У Японії та Китаї ці столові прибори переважно дерев'яні. Китайські мають квадратний кінчик, аби вони не котились по столу. У Китаї є традиція ділитись усією їжею, тому у цій країні палички роблять довшими, аби без проблем можна було дістати будь-яку страву зі столу.

Японські палички ж на впаки — гостріші та мають іншу назву — «хасі». Оскільки тут їдять багато риби, то такі палички допомагають легко виймати кістки із неї. Японці вірять, що як тільки людина торкнеться губами до паличок, то вона пов'язує свій дух із ними. Тому в кожного є своя пара, якою не може користуватися ніхто інший.

Вирізняються корейськими столовими приборами — «чоккарак». Найчастіше вони металеві, інколи срібні, оскільки ще у давнину корейці вірили, що вони допомагають розпізнати отруєння миш'яком. Завдяки своєму матеріалу вони служать

довше, ніж китайські або японські. Палички використовують не лише для прийому їжі, а й для змішування різноманітних соусів та нарізання їжі, оскільки багато інгредієнтів азіатських страв є м'якими. Існують спеціальні палички для приготування їжі, вони відмінно допомагають зберегти специфічну смакову різницю, що відмінно відмінно відмінно.

Оскільки прийом їжі на Сході — священний процес, то є певні правила та традиції, яких потрібно дотримуватися під час трапези.

Жестом неповаги у Китаї вважається рука, повернута долонею вгору, яка тримає палички.

Беручи шматок із тарілки, варто тримати палички гострими кінцями вниз під прямим кутом.

Якщо у Китаї господар

дому покладе своїми паличками їжу у вашу тарілку, це вважатиметься жестом поваги та приязності, у Японії ж такі жести за столом неприпустими.

Також у Японії виробляють спеціальні підставки для паличок. Потрібно аби гострі кінці були повернуті вліво від лінії.

Класичні палички поперек підставки ні в якому разі не можна.

Забороняється наколювати їжу на палички та корисатися ними у тарілці.

Вказувати напрямок, пересувати посуд та облизувати палички також ні в якому разі не можна.

В Україні та в усьому світі ці столові прибори набули популярності завдяки суші та китайській їжі «з собою», яка стала популярною нарівні із фаст-фудом.

Тому палички — не дивина і їх можна побачити скрізь.

vsvit.com.ua

